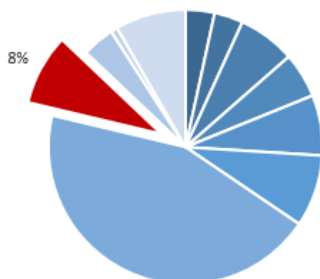

2.8 Programma 8 Duurzaamheid

Lasten (100% = totale rekening)

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
7.2	Riolering	Mark de Boer
7.3	Afval	Mark de Boer
7.4	Milieubeheer	Mark de Boer
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Fatih Polatli

2.8.1 Wat hebben we bereikt met het programma Duurzaamheid?

Doel

Uit het collegeprogramma:

We zetten ons maximaal in voor het realiseren van onze en regionale klimaatambities. Dit is belangrijk voor ons allemaal. We zetten onze schouders eronder en werken zowel aan de energietransitie als aan het verminderen van CO₂-uitstoot. We vinden het belangrijk om dat te doen met draagvlak in de samenleving. Daarom willen we de lusten en lasten eerlijk verdelen. De acties die we inzetten zijn breed. We werken aan energiezuinig wonen en duurzame opwek van energie, zoveel mogelijk in lokaal eigendom. We betrekken inwoners en bedrijven om zo samen te werken aan een toekomstbestendige, duurzame stad.

We gaan door het met invoeren van het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid. Daarmee houden we grip op de lokale lasten en voorkomen we een forse stijging van afvalstoffenheffing. Het betekent dat we allemaal aan de slag moeten om onder de 100 kg restafval per persoon te komen. Ook maken we een aanpak om bijplaatsingen naast de afvalcontainers te voorkomen. Samen met bedrijven en inwoners verbeteren we de luchtkwaliteit en werken we aan een schone lucht. Het zorgt voor een fijne woonomgeving.

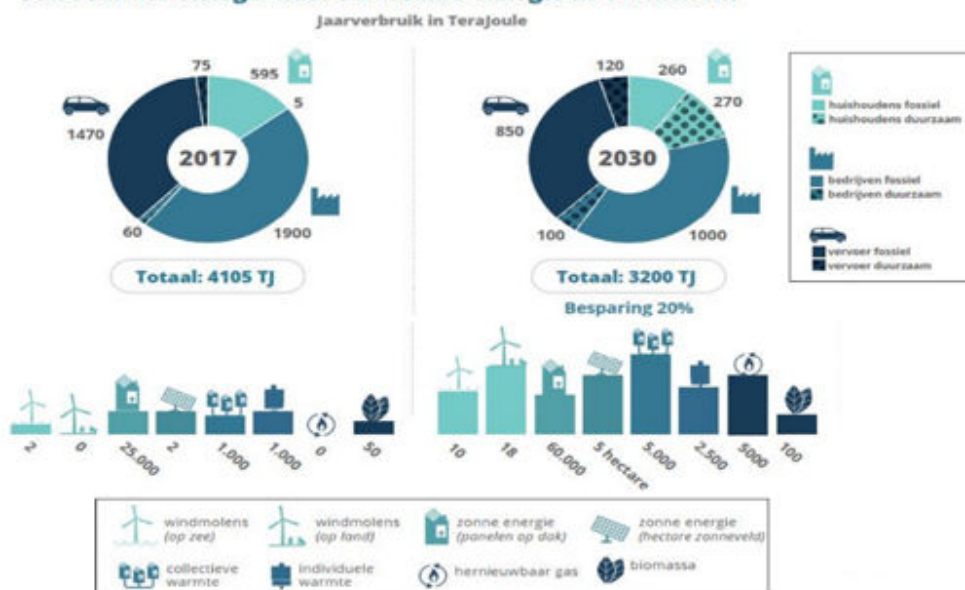
Maatschappelijke vraagstukken houden zich niet aan grenzen van gemeenten. Ze zijn gemeente overstijgend en vragen daarom om een stevige samenwerking. Daar zetten we vol op in. We versterken onze relaties in de regio en de verschillende overheden. We doen dat niet alleen, maar ook samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke partners in onze stad. We werken onze regionale strategie uit, om zichtbaar te maken waar we op welke regionale schaal aan werken.

Maatschappelijke effecten

Indicator (x=onbekend)	B/F	Gerealiseerd	Soort	2021	2022	2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
Omvang huishoudelijk restafval	B	Kg/inwoner	PI	240	226	212	180	133
Hernieuwbare elektriciteit	B	%	PI	8	11	x	13	N.N.B.

Indicator	Toelichting
Omvang huishoudelijk restafval	De invoering van Diftar werpt duidelijk vruchten af. Een aantal jaren geleden, bij de besluitvorming over het nieuwe afvalbeleid, was er sprake van 221 kilo restafval. Uit de cijfers van 2024 blijkt dat het aantal restafvalkilo's drastisch is afgenomen en wel naar 133 kilo per inwoner. Met z'n allen zijn we op de goede weg naar onze doelstelling van 100 kilo restafval per inwoner in 2025.

Van Fossiele energie naar Duurzame energie in Gorinchem

2.8.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Concrete voornemens

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Duurzaamheid							
1. We zetten in op een zo optimaal mogelijk windpark op Gorinchem-Noord, als alternatief voor Avelingen.	●	●	●		●	●	●
2. Uitvoering RES 1.0	●	●	●	●	●	●	●
4. We streven ernaar dat de omgeving (stad en regio) maximaal profiteert van nieuwe energieprojecten. Dat gaan we borgen in beleid.	●	●	●	●	●	●	●
5. We brengen de knelpunten rondom en kansen van de energietransitie in beeld, zoals netcapaciteit, de verhouding tussen verduurzaming en ecologie en de mogelijkheden van energieopslag.	●	●	●	●	●	●	●
6. We helpen bedrijven die aan de slag willen met waterstof. We ondersteunen een werkgroep met koplopers.	●	●	●	●	●	●	●
7. We komen met een lokale aanpak energiebesparing met de nadruk op bewustwording rondom energiegebruik en isolatiemaatregelen. We sluiten ons hiervoor aan bij het landelijke isolatieprogramma.	●	●	●	●	●	●	●
8. We stellen een Warmteprogramma op. Uiterlijk 2026 willen we deze gereed hebben. En werken die nader uit in uitvoeringsplannen per wijk.	●	●	●	●	●	●	●
9. We sluiten het stadhuis aan op het warmtenet.	●	●			●	●	●
10. We werken toe naar en uitbreiding van het warmtenet in fase 2, mede ondersteund vanuit het nationaal Groeifonds.	●	●	●	●	●	●	●
11. Samen met de Omgevingsdienst voeren we toezicht en handhaving uit op de verduurzamingsplicht van bedrijven, zoals het voldoen aan energielabel C.	●	●	●	●	●	●	●
Milieu							
1. We zetten de invoering van het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid door. Daarvoor zetten we de volgende stappen:	●				●	●	●
1f. We voeren het recycletarief in.	●				●	●	●
2. We zetten extra in op communicatie en voorlichting over het nieuwe afvalstelsel.	●	●			●	●	●
3. We zetten extra in op het voorkomen van bijplaatsingen en focussen ons op de hotspots.	●	●	●	●	●	●	●
4. We werken aan een circulaire economie en geven zelf het goede voorbeeld. Door in te zetten op circulair inkopen, een circulair afvalstelsel en meer aandacht voor circulariteit in de bouw.	●	●	●		●	●	●
5. We stellen samen met de Omgevingsdienst beleid op voor externe veiligheid.	●	●	●		●	●	●

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
6. In de omgevingsvisie en (later in) het omgevingsplan nemen we afspraken op over een betere luchtkwaliteit.	RB						
							

2.8.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar- rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar- rekening 2024	Vershil
TV72 Riolering	3.396	3.345	3.465	3.922	457 N
TV73 Afval	6.205	5.604	6.170	5.846	324 V
TV74 Milieubeheer	2.868	2.543	5.757	4.199	1.558 V
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	465	480	503	524	21 N
Lasten Duurzaamheid	12.934	11.972	15.895	14.490	1.405 V
TV72 Riolering	3.934	3.909	3.909	4.368	459 V
TV73 Afval	5.839	5.934	5.978	5.896	83 N
TV74 Milieubeheer	888	698	2.955	1.403	1.552 N
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	331	517	567	375	192 N
Baten Duurzaamheid	10.991	11.058	13.409	12.042	1.367 N
Totaal saldo van baten en lasten	-1.943	-915	-2.486	-2.448	38 V
Stortingen reserves	364	243	243	243	0 V
Onttrekkingen reserves	1.003	248	796	770	26 N
Resultaat	-1.304	-909	-1.933	-1.921	12 V

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Vershil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV72 Riolering	457 N	427 N	In 2024 is € 456.000 meer aan rioolbelasting ontvangen dan begroot, volledig uit niet-woningen. Na verrekening van extra kosten wordt € 427.000 extra gestort in de egalisatievoorziening riolering.. Op deze manier blijven middelen ontvangen uit rioolbelasting behouden voor uitgaven op het gebied van riolering.
TV73 Afval	324 V	300 V	Het nieuwe afvalstoffenbeleid leidt tot een lager en beter gescheiden aanbod van afval en tot een afname van het afvaltoerisme richting Gorinchem. Dit leidt per saldo tot lagere verwerkingslasten van € 300.000.
		84 N	O.a. door stelselmatig bijplaatsen van afval en verpakkingsmaterialen in 2024 heeft Waardlanden substantieel meer afvalrondes moeten rijden. Dit heeft geleid tot extra kosten van € 84.000.
		61 V	Door een terug ontvangen subsidie voor zwerfafval van Waardlanden van € 65.000 zijn de kosten voor het legen van de prullenbakken € 61.000 lager dan geraamd.
		44 V	De specifieke uitkering circulaire ambachtscentra om vanuit de transitieagenda Consumptiegoederen in 2030 een landelijk dekkend netwerk te hebben van circulaire ambachtscentra zijn niet volledig besteed en gaan terug naar het Rijk. Zie ook baten.

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verskil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
TV74 Milieubeheer	1.558 V	533 V	Voor de aanpak van energiearmoede zijn middelen ontvangen die nog niet volledig zijn benut. Hier staat aan de batenkant een nadeel tegenover van € 533.000 op TV74 omdat deze middelen worden meegenomen naar 2025.
		384 V	Voor het nationaal isolatieprogramma zijn middelen ontvangen die nog niet volledig besteed zijn. Hier staat aan de batenkant een nadeel tegenover van € 384.000 op TV74 omdat deze middelen worden meegenomen naar 2025.
		269 V	Dit betreft middelen voor Klimaatadaptatie die nog niet volledig benut zijn. Ook hier staat aan de batenkant een nadeel tegenover van € 269.000 op TV74 omdat deze middelen worden meegenomen naar 2025.
		349 V	Dit betreft resterende middelen van de Klimaatgelden. Aan de batenkant staat hier een nadeel tegenover van € 349.000 op TV74 omdat deze middelen worden meegenomen naar 2025.
		64 N	Het aantal vergunningen waarvoor OZHZ-diensten heeft moeten verlenen was groter dan verwacht. Dit leverde een nadeel op van € 64.000.
		47 V	Dit voordeel is ontstaan door het niet volledig benutten van het budget energietransitie woningen. Dit budget was ter beschikking gesteld uit de reserve duurzaamheid. Hierdoor zal de onttrekking lager zijn dan begroot.
Baten			
TV72 Riolering	459 V	456 V	Zie toelichting lasten TV72 € 427.000 N.
TV73 Afval	83 N	44 N	Het niet bestede restant van de middelen specifieke uitkering circulaire ambachtscentra wordt gerestitueerd aan het Rijk. Zie ook lasten.
		39 N	De baten uit de afvalstoffenheffing 2024 zijn € 39.000 lager dan geraamd.
TV74 Milieubeheer	1.552 N	1.535 N	Dit betreft de nadelen vanuit energiearmoede, het isolatieprogramma, klimaatadaptatie en de klimaatgelden zoals bij de lasten TV74 beschreven.
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	192 N	193 N	Van de ontvangsten uit begraafrechten betreft het grootste deel afkoopsommen. Deze afkoopsommen komen ten gunste van de voorziening en vallen verspreid over meerdere jaren vrij. Het deel afkoopsommen was hoger dan verwacht waardoor er een nadeel is ten opzichte van de begroting.
Onttrekkingen reserves	52 N	47 N	Er is minder onttrokken aan de reserve duurzaamheid als gevolg van het budget energietransitie woningen.

In onderstaande tabel staan de investeringen die binnen dit programma vallen:

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Vershil	Gereed
Lasten						
GRP 2021	1.175	896	278	1.174	1	V Ja
GRP 2022	1.075	346	398	744	331	V Nee
GRP 2023	1.000	24	8	32	968	V Nee
GRP 2024	1.000	0		0	1.000	V Nee
Beschoeiing de Wetering Dalem	243	0	33	33	210	V Nee
Watercapaciteit	75	17	57	74	1	V Ja
Totaal lasten	4.568	1.283	774	2.057	2.511	V
Baten						
GRP 2021	1.175	896	278	1.174	1	N Ja
GRP 2022	1.075	346	398	744	331	N Nee
GRP 2023	1.000	24	8	32	968	N Nee
GRP 2024	1.000	0		0	1.000	Nee
Totaal baten	4.250	1.266	684	1.950	2.300	N
Totaal investeringen	318	17	90	107	211	V

GRP 2021, 2022, 2023 en 2024

Er is achterstand opgelopen in de uitvoering van het GRP 2021-2025. Het vervangingsbudget GRP 2021 kan gereed worden gemeld. De resterende budgetten 2022-2024 blijven beschikbaar en de werkzaamheden zullen later worden uitgevoerd.

Beschoeiing de Wetering Dalem

De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. Begin 2025 wordt het aanbesteed en in de loop van dat jaar uitgevoerd.

In de onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	Bedrag
EHBO	2
Antes Zorg	5
van Andel Spruijtcentrum	100
	107

2.8.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR DG&J
- GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- GR Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken
- GR Reinigingsdienst Waardlanden